

Slovenski dom

Štev. 47.

V Ljubljani, ponedeljek 28. februarja 1938.

Leto III.

Topovi, tanki in letala varujejo red v Gradcu:

80.000 hitlerjevcev pred pohodom na Dunaj

Dunaj, 28. febr. o. Avstrija je včeraj preživela enega najbolj nemirnih in nevarnih dni po narodno-socialistični vstaji leta 1934. Za včeraj je skrivno vodstvo avstrijskih hitlerjevcev sklenilo prirediti pohod narodno-socialističnih oddelkov na Dunaj. Ta sklep je nedvomno prišel po navodilu iz Berlina. Pohod na Dunaj naj bi bil v smislu hitlerjevskega načrta prvi nadaljnji korak k prevzemu vse oblasti v Avstriji po narodnih socialistih. Pohod so sklenili pod prevezo, da je treba prestrašiti komuniste in socialiste, ki so po zadnjih dogodkih v Avstriji začeli dvigati glavo. V resnici pa naj bi oboroženo naskok hitlerjevskih množic preplasil vse skupine, ki so zadnje dni izrazile brezpogojno vdanost in zaslonbo kanclerju Schuschniggu, hkratu pa naj bi ta pomenil odgovor narodnega socializma na kanclerjev govor pretekli teden, ko je tako odločno in brezobzirno poudaril voljo po avstrijski neodvisnosti.

Zbirališče za pohod na Dunaj je bilo določeno v Gradcu, ki velja za najbolj hitlerjevo mesto v Avstriji. V Gradcu so sinoči od sobote na nedeljo prihajali v vseh strani Avstrije hitlerjevski bataljoni, po večini s tovornimi avtomobili in avtobusi. Priprave je vodil ravnatelj tehnične visoke šole v Leobnu, Armin Dardieu, ki je po novih določilih postal voditelj hitlerjevcev v štajerski domovinski fronti.

Vo'no stanje v Gradcu

Hitlerjevci so nameravali iz Grada s tovornimi avtomobili in drugimi vozili udariti proti Dunaju. Odhod je bil določen za včeraj na vse zgodaj jutraj. Oblastem je včerajsko vodstvo sporočilo, da namerava prirediti v Gradcu politične manifestacije in demonstracije proti komunistični nevarnosti v vrstah domovinske fronte. Teh manifestacij so se morale udeležiti vse narodno-socialistične skupine v Gradcu in na Srednjem Štajerskem, po manifestacijah pa bi bil moral govoriti avstrijski minister Seiss Inquart. Policija je prepovedala te manifestacije zaradi strahu, da bi prišlo do spopadov. Dopoldne je bilo vse polno telefonskih razgovorov med ravnateljem javne varnosti na Dunaju in štajersko vlado. Minister za notranje zadeve Seiss Inquart je izjavil, da bo osebno odpotoval v Gradec, da tam uredi razmere v domovinski fronti na štajerskem. Po njegovi izjavi so oblasti prepovedale manifestacije ter pozvale narodne socialiste, naj odstopijo od svojega pohoda na Dunaj. V graški okolici so podvezli velike varnostne ukrepe. Poleg pehote je bila pripravljena tudi lahka artiljerija in oddelki strojne ter tankov, ki so zavzeli postojanke. Nad mestom so krožila štiri bombna letala. Po graških ulicah je bilo ves dan mnogo ljudstva, ki je do 80% pripadalo narodnim socialistom. Do sinoči pa kljub temu ni prišlo do kakih večjih neredov. Vse visoke šole so do nadaljnjega zaprte.

Hitlerjevska moč in moč oblasti

Gradec, 28. febr. o. Voditelj štajerskih hitlerjevcev Dardieu je glede prepovedi včerajšnjih manifestacij izjavil, da bodo hitlerjevci svoj pohod na Dunaj prej ali slej izvedli. Za ta pohod je pripravljeno 80.000 mož, 50.000 jih ima zbirališče v Gradcu, 8000 jih bo prišlo iz Leobna, 5000 iz Lipnice, 2000 iz Lienz, drugi pa iz manjših štajerskih krajev. Hitlerjevci ne bodo odnehali, dokler ne dobe v roke vse oblasti v Avstriji. Njihov pohod na Dunaj je po izjavi tega voditelja zamišljen čisto zakonito.

Hitlerjancem nasprotujoči krogi pravijo, da narodni socialisti pretiravajo s številkami o svoji moči. Ne drži, da bi imeli 80.000 uniformiranih članov, marveč znaša toliko komaj vsa njihova moč.

Uradno poročilo o sklepih sveta Balkanske zveze:

Priznanje italijanskega cesarstva, sodelovanje z Italijo, Francijo in Anglijo

Ankara, 28. februarja. Po zasedanju štirih članov sveta Balkanskega sporazuma so razglasili uradno poročilo, ki pravi med drugim:

Stalni svet Balkanskega sporazuma se je sestel v Ankaru pod predsedstvom Metaksasa, predsednika grške vlade, dne 25., 26. in 27. februarja 1938. Na sejah so bili predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, Petrescu Komnen in Ružić Aras.

1. Zastopniki držav Balkanskega sporazuma so načelno pretresli vsa vprašanja splošne politike, posebno tista, ki se nanašajo na prvi vrsti tičejo. Soglasno so ugotovili, da igra njihov sporazum zelo plodno vlogo za ohranitev miru. Soglasnost in popolna vzajemnost med državami Balkana je danes močnejša in trdnjša kot kdaj prej.

2. Države Balkanskega sporazuma so zveste načelom ZN in so odločene ostati njene članice. Delo te ustanove pa mora brezpogojno odgovarjati načelu o spoštovanju politične neodvisnosti in njihove popolne enakopravnosti z ostalimi članicami ZN. Ker so trdno odločene, da se ne bodo vmešavale v notranje-politična vprašanja drugih držav, so države Balkanskega sporazuma tudi odločene, da ne bodo dopustile nikomur vmešavanje komur koli v njihove notranje zadeve.

3. Obravnavali so tudi vprašanja, ki se tičejo sredozemske politike in je svet ugotovil, da bo politika Balkanskega sporazuma ostala ista in to je: dobri odnosi in sodelovanje za ohranitev miru z vsako od

Prav tako ne drži, da bi bilo 75% štajerskega prebivalstva na njihovi strani.

Zbiranje rjavih bataljonov v Gradcu je povzročilo hude skrbi vladi, ker nima na razpolago dovolj vojske in policije, če bi hitlerjevci v takem ogromnem številu udarili proti Dunaju. Avstrijska vojska v podeželskih mestih znaša vsega skupaj kakih 15.000 mož, ki so sicer dobro oboroženi, toda razdeljeni na preveč garnizij.

V Gradcu in po vseh avstrijskih mestih so narodni socialisti včeraj javno zbirali za svoj bojni sklad, iz katerega kupujejo orožje in uniforme za svoje napadalne oddelke.

Odziv na levi strani

Dunaj, 28. febr. o. Nova določila o politični svobodi v Avstriji in pa vsebolj rastoča hitlerjevska

Po ljudskem glasovanju preteklega tedna:

Razglasitev nove romunske ustave

Bukarešta, 28. febr. o. Včeraj so z velikimi slovesnostmi razglasili novo romunsko ustavo, ki jo je ljudstvo moralo sprejeti pri glasovanju pretekli teden. Dogodek je potekel v največji slovesnosti. V prestolnici dvorani kraljevskega gradu so se zbrali člani vlade, voditelji vojske in vseh važnejših državnih ustanov. Ko sta prišla v dvorano kralj Karel in prestolonaslednik Mihael, je patrijarh Miron Christea kot predsednik vlade sporočil kralju uradno izide ljudskega glasovanja, prebral ustavo in jo izročil kralju, naj jo razglasi. Zatem so ministri s predsednikom patrijarhom Mironom na čelu prisegli. Prisegli so posamič. Vsi ministri so podpisali novo ustavo. Kralj je tudi prisegel takoj nato na novo ustavo ter obljubil, da bo ustavo varoval in branil. Tež svačenosti edini od ministrov ni prisostvoval maršal Avarescu, ki je težje zbolel.

Patrijarh Miron je imel pri tej slovesnosti govor, v katerem je poudarjal mir in navduše-

predznost so dala pobudo tudi drugim političnim skupinam, da so začele prirejati sestanke in manifestacije, na katerih sprejemajo resolucije za avstrijsko neodvisnost in izražajo zvestobo kanclerju Schuschniggu. Tako so bila včeraj po vseh industrijskih središčih in na Dunaju številna zborovanja socialističnega delavstva, kjer so razni govorniki klicali na boj proti hitlerjanskemu nasilju. Policija ni delavstva nikjer ovirala in nikogar prišla. Zaradi včerajšnjega nameravanega hitlerjevskega pohoda na Dunaj, vlada zlasti v delavskih krajih silovito ogorčenje, ki jasno kaže, kako razpoloženje je narodni socializem zadnji teden izzval v Avstriji. To razpoloženje vzbuja prepričanje, da bi Avstrija ob kakršnikoli nasilnem hitlerjevskem koraku padla v državljansko vojno.

nje, v katerem je potekalo veliko ljudsko glasovanje. Zahvalil se je kralju v imenu romunskega naroda za veliko dejanje, kakršno predstavlja nova ustava. Z enoglasnim sprejetjem je romunski narod dokazal svojo politično zrelost. Patrijarh je izrazil upanje, da bo kralj ljudstvu izkazal hvaležnost s tem, da bo vse njegove sile posvetil blagru naroda in države.

Kralj se je patrijarhu za nagovor zahvalil in v svojem govoru omenil pokojnega kralja Ferdinanda in vse tiste, ki so dali Romuniji njene danšnje meje. Poudaril je, da bodo po novi ustavi dobili v zbornici pravično zastopstvo vsi delovni sloji in bodo lahko neposredno branili svoje stanovske koristi. Na koncu govora je kralj dejal, da je trdno odločen braniti novo ustavo do zadnje moči in jo ohraniti neokrnjeno.

Vso slovesnost so prenašali po radiu. Po svečanosti je kralj sprejemal čestitke diplomatskega zbora.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 28. febr. m. Poštni minister Vojko Cvrčkić je imel včeraj uspel shod JRZ v Ljubici in v Prištini, minister Dragiša Cvetković pa je govoril na slavnosti ob priliki razvija zastave mladinske organizacije JRZ v Smederevu.

Belgrad, 28. febr. m. V Belgradu so se pripekljali zastopniki cetinjskih političnih, gospodarskih in kulturnih organizacij ter so se včeraj poklonili novemu patrijarhu dr. Dožiću. Novi patrijarh bo danes odpotoval na Oplenac na grob blagopokojnega kralja Aleksandra.

Belgrad, 28. febr. m. V umetniškem paviljonu Cveta Zuzorić je bila včeraj odprta tretja grafična razstava.

Indija bo dobila samostojno moderno vojno mornarico in ne bo več plačevala dosedanjega prispevka za angleško vojno mornarico, ki je znašal 100.000 funtov šterlingov.

Bivši ameriški predsednik Hoover bo obiskal tudi Avstrijo in Dunaj, kjer ga bodo imenovali za častnega doktorja na tehnični visoki šoli. Hoover je tudi častni doktor rudarske visoke šole v Leobnu. Za častnega doktorja ga je imenovalo tudi francosko vseučilišče v Lilleu. Torej bo Hoover nesel nazaj v Ameriko ogromno časti.

Nemški maršal Göring se je včeraj vrnil z lova v poljskih Bialovicah v Berlin.

Belgijski kralj Leopold je včeraj dospel na Švedsko, kjer bo ostal nekaj dni.

Boj proti Judom se je začel tudi na Japonskem, ker so oblasti odkrile, da so večino komunističnih skrivnih organizacij vodili Judje.

Pri delu na novih abesinskih cestah je zaposlenih nad 20.000 italijanskih in nekaj čez 50.000 domačih delavcev.

Predavanje o jugoslovanski književnosti je imel v klubu fašistovskih akademikov na Reki znani tržaški slavist prof. Umberto Urban.

Boljševiki so v Irkutsku ustrelili pravoslavnega nadškofa Metodija in dva njegova duhovnika. Nadškof je bil zaprt od lanskega oktobra. Obodili so ga na smrt zaradi tega, ker je nekemu svojemu duhovniku na japonskem ozemlju pisal o težkem stanju ruske Cerkve. Zaradi tega so ga obtožili vohunstva in protidržavnega delovanja.

Na Vačah je gorelo

Vače nad Ljuto, 26. februarja.

Komaj se pri nas nekoliko poleže strah pred ognjem, že se pojavi nova nevarnost. Tako je v nedavni noči spet gorelo v spodnjem delu Vač, kjer so še hise krite s slamo. Pogorela je hiša in hlev posestnika Končarja, po domače Matijeveca. Domači so se zbudili, ko je bilo poslopje že v plamenu. Ljudem, ki so ogenj zapazili, se je posrečilo oteži živino iz gorečega hleva. Zgorelo pa je nekaj prašičev, žito in vse gospodarsko orodje. Prestrašena družina se je rešila skozi okno, ker so zunaj pred vrati že divjali plameni. Domačim gasilcem so prihiteli na pomoč tovariši iz Litije, Hotiča in Kanderj; brzgalne pa zaradi pomanjkanja vode niso mogle uspešno delovati. Združeni gasilci so z velikim naporom preprečili nevarnost, ki je grozila bližnji okolici. Kako je ogenj nastal, ni znano. Sodijo, da je bila ori delu zlobna roka.

Vesti 28. februarja

Italijansko književno nagrado za tuje pisatelje, ki jo vsako leto podeli ob velikih kulturnih prireditvah v letovišču San Remu, je letos dobil Hrvat Mirko Deanović, profesor za italijanščino na zagrebškem vseučilišču.

Holandija je poslala v Rim novega poslanika, ki bo te dni sprejel na italijanskem dvoru in bo vladarja nagovoril z naslovom kralja in cesarja. S tem bo Holandija uradno priznala italijansko oblast v Abesiniji.

Razstavo češkoslovaške umetnosti bodo odprli danes na Dunaju, kamor je dospel iz Prage prosvetni minister Frank, ki bo imel nekaj razgovorov s kanclerjem Schuschniggom.

Predsednik francoske republike Lebrun je včeraj sprejel bivšega ameriškega predsednika Hooverja in se mu v imenu Francije še enkrat zahvalil za vse, kar je Amerika dala Francozom med svetovno vojno.

Dosedanji nemški poslanik na Dunaju von Papen, ki je s svojimi spletkami in grožnjami vrgel Avstrijo v plen narodnemu socializmu, se je včeraj poslovil z Dunaja in dejal, da rado odhaja, ker je prepričan, da se sedaj začneja novi nemški mir.

Ameriška trgovina izkazuje v letošnjem januarju za 320 milijonov dolarjev izvoza in za 209 milijonov dolarjev uvoza.

Za pokrajinskega voditelja domovinske fronte na Štajerskem so včeraj imenovali Schuschniggovega namestnika v tej organizaciji Guida Zernatta.

Potniški avtobus se je zaletel v vlak na nekem

prehodu čez progo med Lyonom in Parizom. 12 potnikov je bilo hudo ranjenih, eden pa je izgubil življenje.

O popolni neodvisnosti Filipinskih otokov, ki so bili do zadnjega časa pod oblastjo Amerike, je izjavil tamošnji ameriški komisar, da bi filipinsko prebivalstvo zaradi japonske nevarnosti še rado ostalo pod ameriškim pokroviteljstvom, in da več ne zahteva popolne samostojnosti.

Bivši abesinski podkralj Graziani, ki je pred tremi leti prevzel vodstvo italijanske vojske na abesinskih bojiščih, se je v soboto vrnil v Rim, kjer so ga sprejeli tako, kakor se velikemu vojskovodju spodobi.

Veliki jez

se imenuje pretresljiv roman iz zaključnega boja irskega naroda za osvoboditev. Irce, ki so sto in stoteletja trpeli divja preganjanja zaradi svoje vere in narodnosti, so po vojni dosegli tiesto, za kar so toliko časa umirali in se borili: svobodo. Prav te dni smo spet priča pogajanju med malo irsko državo in močnim angleškim svetovnim cesarstvom. Ta pogajanja naj za zmeraj zagotovijo Irski njeno samostojnost. Kakih žrtev, kakih bojov, kakih grozot je pa bilo treba vse čase od srednjega veka pa do konca svetovne vojne, da so Irce to dosegli, o tem priča roman

>VELIKI JEZ<

ki ga je napisal francoski mojster Pierre Benoit, ki ga bo naš list začel priobčevati poju-trišnjem. Roman slika napore irskih rodoljubov med svetovno vojno, napore, ki so ob koncu vojne privedli do krvave vstaje v Dublinu. Nemirni čas, napeto dejanje, polno zarotniških poskusov in skrivnosti, vse to bo dalo romanu privlačnost, kakršno pozna malokatera knjiga. Zato pohitite, naročite naš list in ga priporočite svojim znancem. Vsak nov naročnik, ki plača list za tri mesece, bo dobil za nagrado roman s slikami »Poročnik indijske brigade«, ki izide v kratkem v obsejni knjigi.

Pogajanja med Irsko in Anglijo se bodo nadaljevala v četrtek. Do tedaj bo angleška vlada morala že sklenila kaj odločilnega glede glavnega irskega pogaja, to je glede takojšnje združitve severne Irske z ostalo irsko državo.

Francosko dvomotorno vojno letalo se je blizu Pariza zaletelo v samotno kmečko hišo. Pri tem se je razbila letalu shramba za bencin, ki se je vnel tako, da sta letalo in hiša začela goreti. V ognju je našlo smrt pet ljudi.

Letošnji proračun angleške vojne mornarice znaša 154 milijonov funtov in je največji po svetovni vojni.

Posebne olajšave glede socialnega varstva in starostnega zavarovanja bodo dobili po sklepu vlade češki rudarji v Jahimovu, kjer kopljejo rude, ki vsebujejo radium. Ravnanje z njimi je zelo nevarno in zdravju škodljivo.

Cena časopisov v Franciji je spet poskočila in sicer s 40 centimov na pol franka. To je tretje zvišanje pod vlado ljudske fronte.

Samostojno akademijo znanosti in umetnosti bo belgijska vlada ustanovila za Flamce, s čimer bo na najvišjem mestu in v svetu potrjena flamska narodna samobitnost, ki jim je nekatere skupine belgijskih nacionalistov ne priznava.

Razstavo švedske industrije so odprli v soboto v Varšavi.

Načrt za gradnjo novih avtomobilskih cest v letu 1938 je izdelala avstrijska vlada. Načrt vsebuje poleg drugega gradnjo 60 novih mostov, ki so potrebni za izpeljavo cest.

V Moskvi so prijeli brata izgnanega Leva Trockega. Brat je živel v Moskvi pod pravim judovskim imenom in se piše Bronstein. Kljub temu so moža prijeli zaradi trockizma.

Državna loterija v Ljubljani

Ljubljana, 28. februarja.

Državna razredna loterija se jutri 1. marca na pustni torek preseli iz Beigrada v Ljubljano, kjer bo nadaljnje žrebanje loterijskih srečk v dvorani Trgovskega doma. Žrebanje bo trajalo do inkl. 11. marca. Vsak dan razen nedelje bo izžrebanih po 1000 števil in sicer od 8 ure naprej toliko časa, da bo teh tisoč števil izžrebanih. Dostop k žrebanju je prost. Pričakovati je velikega navala, kajti med Ljubljančani in tudi po deželi je za to žrebanje prav veliko in napelo zanimanje. V Ljubljani bo izžrebanih zadnjih 15.000 dobitkov, med temi predzadnji in zadnji dan glavna dobitka, premiji po 1 in 2 milijona din. Druge dneve pa bodo izžrebani tudi drugi veliki dobitki. Zadnji dan 11. marca se bo žrebanje vršilo najprej ob 10 dopoldne, pozneje pa ob 3 popoldne za zadnjih 500 dobitkov.

Veliko je povpraševanje po še nepokupljenih srečkah. Kdor je namreč v tem času zadel kak manjši dobiček, mu ponudijo prodajalci srečk odnoso razne kolekture v nakup še neprodane srečke. Ljubljanski prodajalci imajo sedaj prav obilo posla. V nekatere banke je vsak dan velik naval. Ljudje pa računajo, da bodo med onimi srečkami, ki naj zadenejo milijonski dobiček, ali pa vsaj četrti odtotno polovico milijona. Po vsej državi povprašujejo ljubljanski prodajalci po razpoložljivih srečkah, kajti po nekaterih krajih ne vlada tako zanimanje za državnoterijske srečke.

Kako je bilo nekdanj?

Stari Ljubljančani se še prav živo spominjajo onih starih časov, ko so loterijske device in loterijske bratce poskušali svojo srečo na drugačen način. V Avstriji je bila dolgo let uvedena mala loterija tako, da so ljudje stali po 1, 2, 3, 4 ali 5 števil. V gotovih mestih pa so bile loterije, ki so vsak teden po 5 števil vlekle izmed 90. Ta mesta so bila: Dunaj, Brno, Praga, Linz, Gradec in Trst. Ob določenih dnevih v tednu so v teh mestih vlekle številke. V Ljubljani pa je bilo 5 kolektur, ki so zbirale številke. V te male loterije so ljudje nosili svoje krajačke, pelice, desetine in dvajsetice. Pravijo, da je tudi naš oče Danilo večkrat poskušal v loteriji svojo srečo. V Ljubljani je bilo prvotno 5 kolektur ali zbiralnic, ena je bila v ozki ulici poleg Jurčičevega trga. Lokal je bil temen. Tja so se hodili po zimi gret tudi berači. In Kodrakov Mica je dostikrat doživela, da jo je obiskala kakšna bela živalica. Te kolekturi so Ljubljančani rekli »zlata luknja«, kajti tu so imeli mnogi srečo. Za 10 krajačev je človek pri temni zadel 214 gl. Za eno krono pa celo 1800 kron. Na vse moč govorili so ljudje gruntali številke za loterijo. Takrat so bile v veliki veljavi sanjske »bukle«. Ko je kak človek prišel na stanovanje in je prvo noč prespal, ga je gotovo stara gospodinja zjutraj najprej vpra-

šala, kaj se mu sanjalo. Neki hudomušnež je stari Polonci pravil:

»Oh, mamca! Sanjale so se mi te številke. Sedaj sem jih pa pozabil!...«

»Kakšna nesreča? Gospod! Za pet ran božjih vas prosim, da mi jih poveste!«

Hudomušnež, da se znebi silne gospodinjice, je nato navedel tri številke. Polonca je stavila. Naslednjo soboto pa je položila gospodu: »Glejte, to nesrečo! Dve številki sem zadela. Pri tretji pa mi falj samo ena točka! Stavila sem kar goldinar na te številke!«

Paik in druge manipulacije

Pri strastnih »stavcih« je igral veliko vlogo tudi rdečkrižasti paik, ki je bil spoštovan kot srečnosec. Mnoge stare babe so doma napisale po 90 števil, jih položile v kak zavoj in notri postavile pajka. Ta je predel in predel. Pravijo, da je dostikrat paik dvignil s svojo pajčevino kako številko kvsiho in to številko so potem ženske stavile. Ljudje so se pa izmišljevali še drugih metod za sestavljanje terne. Pravijo, da so izanci imeli v tej »mali loteriji« prav veliko srečo, pa tudi mnogi Ljubljančani so dostikrat dobili lepe denarce. Mnogi pa so v loterijo znosili zadnji krajač, stradali so, trpeli pomanjkanje, toda sreča loterijska jim ni bila naklonjena.

Ogljar Pičulin zadene

Tam v snežniških gozdovih je kahal oglje stari, dolgoletni Tone Pičulin, doma iz tolminskih hribov. Vsako leto zgodaj na pomlad je prihajal v te gozdove. Pridno, tiho in sam vase zamišljen je sekal bukove, klal polena in zlagal ogljenice. Ko je skuhal oglje, je prihajal v dolino, pa si mu privoščil dostikrat kozarec vina in žganja. Drugače je živel ob vodi in polenti. Nekoč pa je stavil na 3 številke. Dal je krono. Zadel je. Čedna vsota 1800 kron. V velikanskem veselju ni vedel, kaj bi počel. Pa si je reče izmisli, da gre gledat Dunaj. Odpeljal se je tja. Ko je stopil iz vlaka, je debelo zijal, še bolj pa Dunajčani. Godrnjal je sivobradati Tone: »Kaj me grdo gledate? Saj nisem medved.« Srečo je imel, da ga je dobil v roke stražnik Slovenec. Peljal ga je pozneje na svoj dom. Dva dni mu je razkazoval zanimivosti Dunaja. Pa je naposled pripomnil stražniku: »Veš, kaj? Moji gozdovi so pa še lepši. In zrak je tam boljši?« Odpeljal se je proti Rakeku. Med poljo, ko je videl, da ima še precej denarja, pa se je premislil in kupil je listek do Benetk.

V Benetkah je bil ogljar Pičulin okraden. Avstrijski konzulat ga je po par dneh poslal na državne stroške domov v snežniške gozdove. Pičulin pa je preklinjal Benetke in loterijo. O loteriji je še mnogo drugih zgodb. Za danes dovolj!

Občni zbor slovenskih vojni invalidov

Se enkrat: Zahtevamo nov invalidski zakon

Ljubljana, 28. februarja.

Čeprav je minilo že dvajset let, odkar je utihnila vihra svetovne vojne, še vedno niso dobili niti vsaj delnega zadostnega številni invalidi, ki jim je svetovna vojna vzela ne samo zdravje, pač pa tudi skromni kosček kruha, ko so postali nesposobni, da bi si ga sami zaslužili, drugi pa ga jim ne dajo. Leta za letom vidimo isto žalostno sliko na invalidskih občnih zbiorih, leto za letom predlagajo ti pohabljeni svojo resolucije, v katerih ne zahtevajo ničesar drugega kot samo to, da bi mogli živeti človeka vredno življenje. Saj imajo do tega gotovo še več pravice, kakor pa tisti, ki niso nikdar videli krvavih bojnih poljan in žive v razkošju, ki se zanj niso niti trudili, niti se s čim žrtvovali.

Tako so se zbrali tudi večeraj slovenski invalidi na svoj redni občni zbor v ljubljanskem Mestnem domu. Zborovanje je vodil predsednik gosp. Mlekuz, udeležili so se ga poleg ostalih tudi zastopnik banske uprave, ljubljanske občine, škofij-

skega ordinariata, Legije koroških borcev, Zveze bojevnikov, Karitativne zveze in oblastnega odbora invalidov.

Sledila so nato izbrana poročila odbornikov, v katerih so ponovno poudarjene težke razmere, v katerih danes invalidi živijo, predsednik pa je še posebej omenjal vso zgodovino boja za nov invalidski zakon.

Invalidi med drugim zahtevajo, da se takoj ukine invalidski zakon iz leta 1929. Ta zakon mora priznati ne samo nekatere invalide, pač pa vse, ki dokažejo, da so žrtve vojne. Zmanjšana pridobitna sposobnost naj se jim nadomesti z invalidnino in nekaterimi drugimi predmeti. Postopanje z vojnimi žrtvami ne sme biti birokratsko, pač pa pravično in človeško. V vseh ustanovah, ki imajo opravka z invalidi, morajo v bodoče biti tudi zastopniki invalidskega združenja.

Po sprejetem predlogu, da se na najvišja mesta odposlajo vdanostne, oziroma pozdravne brzojavke, je bilo uspešno zborovanje popoldne končano.

Požar na maikeradi

Maribor, 27. februarja.

V veliki unijonski dvorani so začeli Mariborčani sinoči s pokopavanjem letošnjega pusta. Vršila se je reduta ISSK Maribora, ki je bila odlično obiskana. Razpoloženje in veselje samo pa je takoj v začetku večera ogrozila nevarnost. V sredini krasno dekorirane dvorane je stala ogromna palma iz lesenega ogrodja in papirja, ki je segala skoraj do stropa velike dvorane. Okrog pol 10 zvečer, tik pred vhomom mask v dvorano, se je ta palma nenadoma vnela. Začela je goreti zgoraj pri vrhu. Ne ve se, ali je povzročil ogenj kratek stik, ker so bile veje palme privezane z žicami na električno napeljavno na stropu, ali pa je nekdo iz prešernosti vrget z galerije v vrh ogorek cigarete. Naenkrat je pač ta vrh planil v plamene. Ljudje so skraka radovedni gledali, kaj bo, potem pa so postali le vznemirjeni. Takoj pa je posegla vmes gasilska straža ter je začela z ročno brizgalno oblivati gorlečo »palmo« najprej od spodaj, potem pa še z galerije. Sicer so dobili nekaj »stusa« tudi nekateri radovedneži, ki so preblizu stali in dvorana se je do dobira napolnila z dimom, kar pa ni kvarilo razpoloženja. Opazilo pa se je, da bi moralo biti ob takih prireditvah v dvorani na razpolago nekaj modernih ročnih gasilskih aparatov. Če bi se na primer bila vnela ogromna papirnata atrapa na koncu dvorane s svojim velikim ogrožjem iz suhega lesa, ne bi gasilci s svojo brizgalnico prav ničesar opravili, preden pa bi prispela na pomoč gasilska četa z motorkami, pa bi lahko nastala v dvorani usodna panika in tudi velika požarna nesreča. Papir bi gorel kot smodnik in tak požar bi lahko zahteval velike žrtve. Pogorela palma je tedaj resen opomin, da lastniki unijonske dvorane oskrbe primerno število modernih gasilskih ročnih aparatov.

Važne pridobitve mesta Kranja

Kranj, 26. februarja.

Snočna občinska seja, ki je trajala dve in pol uri, je bila velikega pomena za naše mesto, saj so občinski odborniki sklepali o zelo aktualnih zadevah. Najbolj zanimiva točka dnevnega reda je bila določitev prostora za novo kopališče v Kranju. Prejšnji občinski odbor je sklenil, da bi naj bilo kopališče na Suhadolnikovem travniku in ga je že začel graditi klub ugovorom ljudi, ki so objektivno presodili, da tukaj ni mesto za kopališče. Pozneje je bilo o kopališču veliko govorjenj, vendar do končne rešitve ni prišlo. Pa, ko se bliža pomlad in z njo vred tujsko-prometna sezona, ki zahteva vsaj delno ureditev kopališča, se prišlo do odločnega sklepanja. Ki je bilo sinoči glasovanje za kopališče v Straheči dolini in za kopališče na Suhadolnikovem travniku, torej ob Savi ali ob Kokri, je glasovalo 20 odbornikov za kopališče v Straheči dolini in 9 odbornikov za kopališče na Suhadolnikovem travniku. Gradnja kopališča se bo začela takoj, seveda pa se ne bo moglo izvršiti letos v popolnem obsegu. Prostor v Straheči dolini bo mestna občina bržkone dobila z zamenjavo parcel graščine Prevole, tako da se ji s te strani ni treba bati posebnih preglavic.

Na tej občinski seji so odborniki sklepali tudi o potrebi šolske poliklinike, ki ni našla v novem Zdravstvenem domu primernih prostorov. Zato so soglasno sklenili, da odstopi občina 800 m² zemljišča ob Tyrševi cesti Higijenskem zavodu v Ljubljani za gradnjo poliklinike. Ker se bo pozneje zgradila tudi stavba za učitelstvo ob Cojzovi cesti, bo na ta način dobil ves kompleks enotno sliko.

Prepovedno državno policijo dobi mesto Kranj bržkone že s 1. aprilom, in sicer pod pogoji, kakor jih je stavil občinski odbor.

Občinski odbor je odobril kolektivno pogodbo, ki je bila sklenjena za občinske delavce, in sicer po predlogu socialnega odseda.

Krava je podivjala

Lukovica, 27. februarja.

Nekje v moravski dolini so nedavno prodali mesarju kravo, katero je bilo treba prignati v Lukovico. Žival, ki je bila dolejš krotka in mirna, se je na državnih cestah splašala avtomobilov in pričela besneti. Gonjači jo niso mogli več strahovati. Vsa razjarena je podrla nekega kolesarja ter mu zdrobila kolo, moža pa ranila z rogi. Nato je pobegnila v gozdove, kjer je prebivala ves teden v hudem mrazu. Prijeti je ni bilo mogoče, ker je napadla vsakega, kdor ji je prišel blizu. V luti borbi z ljudmi, ki so jo lovili, se je naposled zaletela v drevo s tako silo, da je omedlela. Tedaj so planili nanjo ter jo zvezali. Vzlic dolgemu stradanju pa je bila žival še toliko pri moči, da je raztrgala vezi in polomila voz, preden so jo pripeljali na določeno mesto.

Vremensko poročilo

Rateče: —6, jasno, mirno, 100 cm pršiča, skakalnice uporabna.
Planica-Slatina: Dom Ilirije: —7, jasno, mirno, 110 cm snega, pršič.
Dovje-Mojstrana: —7, jasno, 30 cm snega, sren. Bled: —5, jasno, mirno, 25 cm snega, sren, drsališče uporabno.
Pokljica: —5, jasno, 25 cm pršiča na 115 cm podlage, skakalnice uporabna.
Komna: —10, 215 cm snega; Osojno: pršič, po robovih sneg spihan.
Polzevo: —2, jasno, mirno, 28 cm snega, sren.
Sv. Križ nad Jesenicami: —4, jasno, mirno, 40 cm snega.

Izpred obrtnega sodišča

Te presnete nadure!

Lojze je bil čevljarški pomočnik od 1. aprila 1935 do 24. avgusta 1937; prejemal je 200 din tedenske plače ter hrano in stanovanje; v letu 1937 je delal v akordu in zaslužil tudi po 200 din na teden. Po izstopu iz službe je tožil mojstra za nadure v znesku 4425 din in zatrjeval, da je vsak dan opravil po najmanj dve naduri, za katere ni dobil nikake plače, ker so pogojene dajatve v naravi in meza veljale za 10 urno delo na dan; vseh nadur je opravil 1045 in delal vsak dan od 7 do 19, pa tudi več; poleg tega je zahteval še plačo in nadomestek za hrano ter stanovanje za 14 dni naprej, češ da ga je mojster brez odpovedi in brez razloga odpustil. Mojster je pa trdil, da se je res delalo od 7 do 19, ampak vmes je odpadel odmor za obed in druge odpade, ki je znašal na dan najmanj dve uri; tako da je na delo odpadlo dejansko samo 10 ur; če je Lojze delal tu in tam čez 10 ur, je dobil pa posebej plačano; Lojzeta ni odpustil, marveč je ta samovoljno izstopil. Vršile so se štiri razprave. Da je Lojze sam izstopil, se je kmalu dokazalo; težje je bilo z nadurami. Zasllišanih je bilo več prič, pa nobena ni nič bistvenega izpovedala; videle so ga pač, da je prihajal v mojstrovno hišo ob 7, odhajal običajno ob 19, s kosilom da se je zamudil samo po pet minut. Ker je mojster sam priznal, da se je pri njem delalo od 7 do 19 z

Pozor Roman Pozor!

Poročnik indijske brigade

izide prve dni marca v knjigi

Krasna knjiga bo obsegala okrog

300 strani
velike oblike s slikami

Cena: Za naše naročnike 14 dinarjev
za nenaročnike 24 dinarjev

Vsak nov naročnik, ki se prikladi od danes dalje direktno, ne po kom drugem, in plača naročnino za tri mesece naprej, dobi to lepo knjigo

zastonj!

Naročila sprejema: Uredništvo »Slov. doma«.

Filmi

»Potepuhi« (Kino Union). Za produkcijo dunajskih komedij in veseloiger smo imeli že kar stereotipno sodbo: obleden in obrabljen humor, ki zaradi dolge vrste zaporednih filmov obsikovalcem že preseda. Za »Potepuhe« ta sodba v glavnem ne velja. Šal je dostojna, pomlajena z nekaj novimi domisleki in s preprosto, pa zato učinkovito igro Paula Hörbigerja in Rudolfa Carla. Prav inteligentna igra teh dveh je rešila film pred običajnim dolgočasjem. Mnogokrat si je dejanja sama navohtala in neverjetnost, katero pa oba igralca s prikupno masko in igro pokrijeta. V tej igri sami hnaključij smo videli in slišati tudi znano operetno pevko Eriko Druzovičev, katere se spominjajo zlasti obsikovalci mariborskega gledališča. Druzovičeva je sicer lepo pela, za nastope v filmu pa ji manjka še mnogo igralske rutine. Dunajčani so s filmom dokazali, da se še vedno dobri komiki, ki se znajo izogniti tudi nevspešnim pretiravanjem. Človek se ob tem filmu večkrat od sreča nasmeje.

»Indijski nagrobni spomeniki« (Kino Matica). Nadaljevanje »Ešnapurskega tigra« je po dramatski zasnovi močnejše kakor prvi del. Pustolovski vsebini filma najbolj ustreza slika, ki je narejena večji del v Indiji sami, mnogo bolj, kakor pa ženske postavke, ki jim igra ne »leži«. S tem je že povedano, da so moške partije zasledene mnogo boljše kakor ženske. Kjer pa se kaže Indija sama v sliki in ljudeh domačinih, tam je film najboljši.

Proslava Zveze boevnikov

Zveza bojevnikov v Ljubljani priredi 6. marca t. l. spominsko proslavo s sledečim sporedom:

1. 6. marca ob 10 dopoldne v frančiškanski cerkvi v Ljubljani spominski govor za padle vojne tovaršje v zvezi z obletnico smrti 1. tajnika Zveze bojevnikov pokojnega vojne kurata Franceta Bonača (govori bivši vojni kurat preč. g. župnik Cegnar). Nato sv. maša za pokojnega 1. tajnika Zveze bojevnikov Bonača Franceta.

2. Ob 11 v frančiškanski dvorani predavanje (vhod iz Frančiškanske ulice). Predaval bo vojni tovariš član Zveznega odbora g. ravnatelj Stojc iz Ljubljane: a) o bojevniški organizaciji, b) o spomenikih v vojni padlim žrtvam v raznih državah, c) o naših slovenskih vojni spomenikih, d) o spomeniku vsem v vojni padlim Slovincem (Grobnice neznanega slovenskega vojaka na Brezjah).

Predavanje bodo pojasnjevale skiptične slike. Pred predavanjem bodo bojevniški zapeli »Oj ta soldaški bobenc« in »Oj Doberdob«.

Tega dne bodo enake proslave v Celju ob 9 dopoldne v kino dvorani »Ljudski dom« in v Mariboru ob 11 dopoldne v dvorani Ljudske univerze. Vstopnine ni in so vabljeni vsi možaki, kakor tudi vse ženske ter odrasla mladina. Ta dan se bo po vsej Sloveniji zbiralo za spomenik neznanega slovenskega vojaka. Nihe naj ne odreče prispevka.

Na strašen način je umrl 18-letni Stjepan Demeter iz Sremske Mitrovice. Stjepan je bil hlapec pri nekem bogatem kmetu. Zvečer se je povzpela v svieti in z vilami nametala nekaj sena za živino. Ko je bil gotov, je vrget vile skozi odprtino na stropu v hlev, nato pa se sam skočil dol. Na nesrečo pa so se bile obrnile z ostni navzgor, da je hlapec padel nanje in se nabodel v prsa. Vile so se mu zasadile tako globoko, da so mu prodrle skozi rebra in želodec in ranile pljuča in srce. Damjan je v strašnih bolečinah, ne da bi mu zdravniki mogli kaj pomagati, izdihnil.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani bo priredila na pustni torek, dne 1. marca ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani veselo predpušno zabavo. Vprizori se burka in treh dejanjih »Trojčnik«, razen tega pa bo nastopil še priljubljeni šaljevec dr. Morillo. Med odmorom komični kuplet in muzika. — Predprodaja vstopnic po 6, 4, 3 in 2 din v pisarni Pax et bonum v frančiškanski pasaji. Člani imajo popust.

Beg pred dozdevnim napadalcem

Moravče, dne 27. februarja.

Stricu z moravskih hribov se je ob koncu predpusta posušila blagajna. Kača v žepu pa ni prijetna, zato je razmišljal, kako bi jo »zagovoril«. Iz hleva ni bilo kaj prodati, v kleti pa je sadjeveca več kot za potrebo. Natočil ga je v sodček in hajdi v dolino. S krčmarjem sta bila dogovorjena. Hitro je izpraznil posodo in mu odšel denar v gotovini. Pa se »ta kratkega« mu je dal povrh — toliko, da je bil mož prav dobre volje. Pozno zvečer je zadel na ramo svoj koš s praznim sodčkom ter jo mahnil proti domu. Na cesti nedaleč od gostilne je začel za seboj stopinje. Postal je in poslušal, meneč, da ga bo došel nekdo, ki mu bo delal družbo. Tedaj pa so utihli tudi koraki, ki so se oglašili, brž ko se je mož povzpela po klancu. Ugibal je in uganil, da ga nekdo zasleduje. V gostilni je opazil nekega tujca in ta ga zalezuje. V strahu za stotak, ki ga je tišchal v žepu, je prišel do ovinka. Tukaj pa smuk po bližnjici, da bi ušel napadalcu. Skrivnostni koraki pa za njim; čim hitreje je stopal, tem bliže so mu bili za petami. Tako se je ponavljalo vso pot do doma, kamor je prišel ves premočen in zbehan. Oddahnil se je šele v veži, kjer je odložil koš, pri čemer je nekaj zaropotalo. Glasovi, podobni dozdevnim korakom, so prihajali iz sodčka. Vanj je ušla krčmarju lesena voha, ki je pri hoji povzročala ropotanje.

Šah

Šentpeter: Močilnik
(Vrhnika) 7½ : ½

Ljubljana, 28. februarja.

Včeraj popoldne sta odigrala ljubljanski »Šentpeter« in vrhniki »Močilnik« prvenstveno tekmo na osemih deskah. Simpatični gostje iz Cankarjevega rojstnega kraja igrajo sicer dober šah in imajo nekaj talentiranih igralcev, toda večja rutina nasprotnikova je tudi sedaj slavlila razmeroma visoko zmago. Fantom iz Močilnika na čast pa bodi povedano, da igrajo veliko rajši šah, kakor pa postavljajo žalostne rekorde v alkoholizmu, kar je žal pri nas, predvsem na deželi, navada.

Ta dvoboj pa je končal sledeče: Koracin je v damskem gambitu remisiral z Gradnikom, Hren Lado je zmagal proti Gosti, ki si je izbral staro indijsko obrambo, Limbec je ujel Jerini figuro in zmagal, Kapus je dobil z Ogrinom in ravno tako Jerančič z Kržičem. Precej dolgo pa se je Kavčič upiral Gerjolu, do čim je Klakočar hitro podrl Petavsa in Bertič Trčka. S to zmago se je ljubljanski »Šentpeter« zopet kvalificiral za nadaljnje prvenstvene borbe.

Smrtna nesreča ali uboj?

Kranj, 28. febr.

V četrtek, 24. februarja, je umrl v Bitnem pri Stražišču 38 letni posestnik Franc Ragelj iz Stražišča. Rojen je bil v Predvoru. Takoj po njegovi smrti so se začele razširjati po Kranju in stražišču najrazličnejše vesti o vzroku njegove smrti. Raglja so namreč našli v soboto, dne 26. februarja, ob nekem vodnjaku v Stražišču. Imel je prebito lobjano, a bil je še živ. Prenesli so ga hitro na njegov dom ter poklicali zdravnika. Hudo poškodovan Franc Ragelj je tedaj, ko se je mudil pri njem zdravnik, govoril kot v zmedenosti o nekem udarcu po glavi. Zaradi tega so odredili obdukcijo njegovega trupla, ki je bila v soboto popoldne. Pri obdukciji sta bila kranjska zdravnika dr. Fajdiga in dr. Novoselski. Ugotoviti nista mogla, ali je smrt nastopila zaradi kake nesreče ali pa je bil Ragelj Franc ubit. Orožniki z vso vlogo nadaljujejo preiskavo.

Ali ste že poravnali naročnino?

Od tu in tam

Solo za obrambo civilnega prebivalstva proti napadom iz zraka so odprli večeraj v Zagrebu. Blagoslovitev je izvršil nadškof dr. Stepinac. Sola ima več oddelkov: laboratorij in zavetišče ter predavalnico, v kateri bodo vsakemu, ki se za protiplinsko obrambo zanima, razkazali moderne aparate in ga poučili o ravnanju z njimi. V predavalnicah pa bodo obiskovalce šole praktično urili v rabi mask in aparatov. Zgradba in oprema šole je veljala 1.100.000 dinarjev. Stroške sta krili mestna občina in banovina.

Zveza jugoslovanskih hotelirjev bo imela v četrtek v Zagrebu svoje zborovanje, ki bo posvečeno največ vprašanju sanacije našega hotelirstva. Hotelirji so vložili v nekaj letih okrog 2 milijardi dinarjev v nove hotelske prostore in zašli v stisko, ker se kapital ni obrestoval v tisti meri, kakor je bilo pričakovati. Hotelirji bi radi izposlovali pomoč od države, ker bi v nasprotnem primeru ne mogli znižati cen oskrbi, zaradi katere je bilo že toliko pisarjenja in pritožb. V Italiji podpira država graditev novih hotelov s tem, da podeli podporo v višini 25% stroškov za gradnjo. Za popravila pa dovoljuje italijanska vlada posebna posojila, ki se obrestujejo po 6%. Hotelirji tudi naglašajo, da so cene živilskim potrebščinam v zadnjem času močno porasle, kar bo imelo težke posledice tudi za te itak visoke hotelske cene. Če država ne prisloži na pomoč, potem naši hoteli ne bodo mogli več vzdržati konkurence italijanskih letovišč ter bo obisk v naših letoviščih ponehal.

Dr. Vlado Maček bo vendarle obiskal šefe Zdržene opozicije v Beogradu. Na svojem shodu v Bosanski Gradiski je zemljoradniški prvak dr. Čubriloval govoril o delu in uspehih izvenparlamentarne opozicije in obenem napovedal obisk Mačka v Beogradu. Dr. Čubriloval je dejal takole: »Mi v Zdrženi opoziciji gledamo zelo optimistično na razvoj političnega položaja v naši državi. Iz verodostojnih strani smo izvedeli, da bo Mačič v najkrajšem času obiskal Beograd in ob tej priliki predsedoval delovnemu odboru bloka strank izvenparlamentarne opozicije. Takrat bodo padle važne odločitve. Ni izključeno, da bo dr. Maček v Beogradu izrazil tudi za to, da pride svoj obisk v Beogradu izrazil tudi za to, da pride v stik z drugimi političnimi osebnostmi. Mi smo prepričani, da bo bivanje dr. Mačka v Beogradu vplivalo na živahnost tempa v razvoju našega političnega položaja. Kdo so tiste druge politične osebnosti, dr. Čubriloval ni povedal niti poskušal pojasniti.

Hydroavionsko progo vzdolž našega morja bo uvedla italijanska letalska družba, ki ima sedež v Rimu. Te dni se je v Splitu in Dubrovniku mudil zastopnik te družbe in pregledal teren za novo progo. Vodna letala bi vezala Trst s Sušakom, Splitom in Dubrovnikom. Baje je italijanska družba že vložila prošnjo našim oblastem za dovoljenje.

Težka nasreča se je pripetila v soboto na železniški progi Prijedor-Knin. Sprevodnik Damjan Bašić je pregledal del vlaka, nakar je hotel iz osebne vagona stopiti v službeni vagon. Pri prestopanju pa mu je spodrsnilo, da je iz drvečega vlaka padel na progo. Ker je na progi mnogo snega, je sprevodnik sicer padel na kup snega, vendar se je skotalil po njem spat nazaj proti tiru, da ga je vlak pograbil in vlekkel nekaj časa s seboj. Nesrečo so opazili šele na bližnji postaji, nakar so stroj od vlaka odklopili in poslali iskati ponesrečenca. Našli so na progi vsega pobitega in v nezvesti.

Blagajna občine v Koprivnici je prišla pod sekvester. Banska uprava je namreč prepovedala mestnim podjetjem pobirati vse dohodke. Občina je banovini že dolga leta dolžna na davkih velike vsote. Sedanjí župan je izjavil, da so prejšnje občinske uprave tako slabo gospodarile, ker so sestavljale nerealne proračune in razmetavale denar v nepotrebne stvari. Nazadnje se je pa banovina pobrala za 3 milijone, ki jih je bila občina dolžna, in dala občino pod sekvester.

Novo kraško jama so odkrili na dalmatinskem otoku Braču. Odkrili so jo čisto po naključju pastirji, ki so pred slabim vremenom iskali zavetišča pod tamkajšnjimi skalnatimi pečmi. Vhod v to novo kraško jama je zelo ozek tako, da se kak debeljši človek niti ne more splaziti skozenj. Jama je dolga okoli 60 metrov, ima šest galerij ter mnogo krasnih kapnikov.

Iz gimnazije v Smederevu je vodstvo izključilo kar 32 dijakov, ki so kovali zaroto proti profesorjem. Poročali smo tudi, da sta bila med izključenimi dva sinova Dimitrija Ljotića, voditelja »Zborac«. Kazen je bila za dijake nenavadno stroga in zato ni čuda, če so se starši pritožili na ministrstvo in zahtevali milo kazni. Poseben odposlanec ministrstva je ponovno preiskal zadevo in odločil, da se sme 22 dijakov takoj vrniti v šolo, za ostalih 10 pa se vodi preiskava dalje.

Iz HSS je bil nedavno izključen odstopiški župan Samobora Milutin Jurčić. Mož se je na občinski seji skoraj izbil in napadel nekatere voditelje stranke zaradi tega, ker preveč poudarjajo pomen kmetstva na račun ostalih stanov v hrvaškem narodu. Incident se je sicer poravnal, vendar so kmalu nastopile druge nevarnosti, zaradi katerih je moral Jurčić odložit mesto župana. Sedaj pa je dobil obvestilo, da so ga iztisnili celo iz stranke. Mož je dal za časopise izjavo, v kateri pravi, da ga izključitev iz stranke ne boli toliko, saj so ga izključili le »pokvarjena gospodstva, ki si je ukradla pravico govoriti v imenu hrvaškega naroda. Zdi se, da se bo v hrvaškem časopisju spet začela polemika zaradi »pokvarjenega gospodstva, ki jo čisto napada »Hrvatski dnevnik«, »Obzorje« pa jemlje večkrat v zaščito.

Dva poslanca zahtevajo za Subotico tamkajšnji voliči. Pravi, da je krivično, če sme Subotica, ki ima s predmetnim skupaj 105.000 prebivalcev, voliti le enega poslanca. Subotica je največje provincijsko mesto in ima vpisanih v volilni seznam kar 26 tisoč volilcev. Sicer je mesto zmerom volilo po dva poslanca, šele diktatorski režim je ukinil to pravico in dodelil Subotici le enega poslanca. Tamkajšnje politične organizacije so poslale resolucijo v tem smislu Narodni skupščini.

Iz puške, ki jo je sam naredil iz vodovodne cevi, je ubil vepa Miloje Adamovič iz okolice Prijedorja. Miloje je bil strasten lovec, le puško si ni mogel kupiti, ker ni imel denarja. Zato se je dela lotil kar sam in iz lesa izrezal kopito, dobil primerno vodovodno cev in izdelal puško. Ker tudi pravih nabojev ni imel, jih je naredil sam in vanje natresel drobne koščke železa. S tako puško je šel na lov: Ni dolgo stikal po gozdu, ko je zagledal vepa. Zival jo je sekala naravnost proti njemu. Miloje je pomeril in ustrelil. Zadel je vepa in ga ubil, istočasno pa je eksplozija raztrgala tudi puško cev in lovača močno poškodovala.

Mariborski občni zbori

Maribor, 27. febr.

Današnja nedelja je bila v Mariboru zopet izpolnjena z občnimi zbori. V lovski dvorani hotela »Orel« so zborovali

mar borski lovci

Lovsko društvo v Mariboru je ena največjih organizacij »zelenih bratovščine« v državi ter šteje 1125 članov. Poleg matice v Mariboru ima še odseke v Ceni-Mežici, Dravogradu, Vuhredu, Slovenjem Gradcu, Sv. Lovrencu na Pohorju, Zgornji Kungoti, Sv. Lenartu v Slov. gor in v Slovenski Bistrici. Na današnjem zboru so podali poročila predsednik ravnatelj Bogdan Pogačnik, tajnik prof. Šaup, blaginjak Boltavzar, za gospodarja Vukmaniča prof. Čestnik, za strelski odsek dr. Kovačec, za knjižničarja Gilly. Njihovi referati so bili zelo zanimivi. Stanje lovišč na ozemlju društva je bilo lani zadovoljivo. Število lovskih tativin je precej nazadovalo. Ugotovlja pa se prekomerno izkoriščanje lovišč po tako zvanih zakupnih družbah, ki dajejo dele lovišč zopet v podnajem. Zakupniki se tudi ne drže določb glede omejitve odstrela ter smatirajo lovišča za trgovsko podjetje, iz katerega je treba čim več iztisniti. Obneslo se je obvezno zavarovanje zoper neugode. Lepo napreduje tudi izobrazba lovskih čuvajev v posebnih tečajih, ki jih je društvo letos organiziralo. Lani je imelo društvo 100.856 din dohodkov in 100.356 din izdatkov.

Zborovanje ob'astnega odbora Aerokluba

se je vršilo v prostorih Glasbene Matice. Vodil ga je predsednik ravnatelj Krejčič, udeležili pa so se ga poleg delegatov krajevnih odborov tudi številni člani mariborske garnizije. Navzoči so bili med drugimi tudi odlični gostje: odposlanec osr. uprave Aero-kluba v Beogradu Janković in Mitrovič, okrajni glavar dr. Šiška, zastopnik mestnega

poveljnika polkovnik Čodrašič, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak, zastopnik okr. glavarja za Maribor desni breg Brunšč, častni predsednik dr. Tominec in drugi. Poročali so poleg predsednika še tajnik Pivka, referent za jadrarno letalstvo Košak in referent za propagando in podmladek Paov. Delo oblastnega odbora je bilo zelo živo, ni pa bilo tako na zunaj vidno, ker je bilo usmerjeno predvsem v globino. Viden dokaz tega dela pa bo nov hangar, ki se bo kmalu začel graditi na Tezmem. Najagilnejša je bila jadrarna sekcija, ki je izvežbala letos kader mladih pilotov. Na področju oblastnega odbora imamo sedaj 1 d pilota, 3 c pilote, 20 b pilotov in 31 a pilotov. Sekcija si je z lastnimi močmi zgradila lep jadrarni park ter je imela celo vrsto tečajev, ki so vsi dobro uspeli.

Gasilska župa Maribor desni breg

je zborovala danes dopoldne v prostorih kina Union v Cafovi ulici. Poročali so starešina Klemenčič, tajnik M. Klemenčič, blaginjak Pšenčič. Navzoča sta bila tudi okrajni glavar Eljez ter majar Kos. Iz poročil funkcionarjev je razvidno, da je lanske leto število požarov zelo nazadovalo. Tako je bilo leta 1936 na področju župe še 78 požarov, lani pa samo 58. Od teh je bilo 13 manjših, 29 srednjih, 15 večjih in 1 velik. Gorelo je 30 stanovanjskih hiš, 41 gospodarskih poslopij, 8 svinjakov, 2 dvornci, 6 kozolev, 1 klet, 1 skladišče, 2 delavnice, 2 vagona, 3 vozovi, 2 šupi, 1 prekajevalnica, 2 viničariji. Pri 27 požarih je vzrok neznan, pri 16 je bil podtaknjen, pri 3 gre za masševanje, pri 6 za neprevidnost, pri 2 je povzročila ogenj strela, pri 2 so se vzele saje, 1 samožig, 1 požar pa je povzročila iskra iz lokomotive. Zavarovanih je bilo 50, nezavarovanih pa 8 objektov. Pri zavarovanih znaša škoda 1.827.000 dinarjev, pri nezavarovanih pa 173.000 din. Gasilec so s svojim požarovalnim delom rešili imetje v vrednosti 9 milij. din pred grozečim ognjem.

Bogata športna nedelja

Včerajšnja športna nedelja je bila bogata v vsakem oziru. Prireditve smo imeli toliko, da bi jih niti verne kronist ne bi mogel zabeležiti. Omejili se bomo zato na najvažnejše.

Praček državni prvak

Državno prvenstvo v smuku, teku skozi vrata in alpski kombinaciji si je priboril Jeleničan Praček Ciril (Skala). Za ta tri prvenstva je Praček dobil tri lepe pokale, najlepši je pač oni, ki ga je dal za prvaka v alpski kombinaciji ban dr. Natlačen Marko.

Tekme v alpski kombinaciji so bile v Pustovem rovtu, kjer ima svojo kočo SK Bratstvo. Rezultati tekem v smuku:

1. Praček Ciril (Skala) 3:15.5;
2. Znidar Emil (Gorenjec) 3:24.8;
3. Voller Kristl (Ljubljana) 3:25.8;
4. Lukanc Slavko (Tržič) 3:26.4;
5. Heim Hubert (Skala) 3:27.6;
6. Ankele Riko (Tržič) 3:34.

Rezultati tekem v teku skozi vrata:

1. Praček Ciril (Skala) 1:32.2;
2. Heim Hubert (Skala) 1:40.5;
3. Mali Tonček (Skala) 1:49;
4. Ankele Riko (Tržič) 1:50.1;
5. Voller Kristl (Ljubljana) 1:55.8;
6. Gradšnik Dušan (Celje) 2:00.7.

Končni rezultati v alpski kombinaciji:

1. Praček Ciril (Skala) 100 točk;
2. Heim Hubert (Skala) 95.44 točk;
3. Ankele Riko (Tržič) 89.80;
4. Voller Kristl (Ljubljana) 89.40;
5. Mali Tonček (Skala) 87.54;
6. Znidar Emil (Gorenjec) 86.24.

Ker so bili tekmovalci razdeljeni v tri razrede, belečimo še zmagovalce posameznih razredov. V prvem razredu Praček Ciril (Skala) 100 točk; v drugem razredu Gradšnik Dušan (Celje) 79.58 in v tretjem razredu Voller Kristl (Ljubljana) 89.40.

V PLANICI

V Planici je bil prirejen zelo uspel mladinski dan. V Planici je bilo večeraj živo, kamor si pogledal. Mladina je tekla in skakala, kot da so to edine tekme, kjer je lahko letos pokazala svoje sposobnosti. Tekmovalci je v celoti nad 100 tekmovalcev. Letos imamo sploh toliko smučarskih prireditvev, da se nam zdi že skoraj preveč in pretirano.

Na 25 metrski šolski skakalnici so začeli že ob 10, Mladina se je v klasični kombinaciji zvrstila takole:

1. Mladina letnika 1925-26: 1. Poldo Janez 437.4;
2. Mertelj Boris (oba Dovje-Mojstrana) 397.6;
3. Makovec Janez (Ilirija) 384.1.

- Mladina 1925 in mlajši: 1. Brun Berti (Bratstvo) 379.2; 2. Makovec Jože (Ilirija) 348.2; 3. Petič Mirko (Bratstvo) 259.3.

- Naraščaj letnika 1921-22: 1. Ozvald Lojze 453.7; 2. Kajžar Franc 393.2; 3. Hrovat Janez (vsi Ilirija) 385.8.

Ob 13 so se preselili tekmovalci in prireditelji na 40 metrsko skakalnico. Skakalo je 15 skakačev.

- Za kombinacijo: 1. Rožič Janez (Ilirija); 2. Zajc Anton (Smk Ljubljana); 3. Pristavec Janko (Smk Bohinj).

- V samostojni konkurenci: 1. Sušteršič Stanek (Ilirija); 2. Bukovnik Leon (Bratstvo); 3. Mežik Janko (Ilirija).

Glavna in najzanimivejša točka pa so bili skoki na 85 metrski skakalnici. Skakalo je 12 tekmovalcev. Vsi najboljši. Topot je uspelo Priboškemu (Ilirija), da se je Klančniku Karlu (Ljubljana) maščeval za poraz, ki mu ga je pripravil Klančnik zadnjo nedeljo v Bohinju. Klančnik je pri tretjem skoku padel. Vsak skakalec je imel po tri skoke.

- Rezultati: 1. Pribošek Franc (Ilirija) 213.3 (53, 56.3, 57); 2. Zupan Ivan (Bratstvo) 196.7 (47, 49.3, 49); 3. Florjančič Peter 182.5 (45, 43, 46); 4. Klančnik Karol (oba Smk Ljubljana) 147.8 (37, 45, 46 p.); 5. Novšak Albin (Smk Bohinj) 173 (49, 53.5, 54); 6. Hedenik Tine (Ilirija) 172.1.

NOGOMETASI

Za včerajšnjo tekmo med Gradčani in našo ligino epajstorico je vladalo malo več zanimanja. Vendar tudi topot ne bo klubov blaginjak popolnoma zadovoljen: na igrišču smo videli le kakih 600 ljudi in to eno nedeljo pred pričetkom drugega dela ligaškega prvenstva. Radovedni smo, koliko ljudi bo privabila prihodnja nedeljo Concordia. Ljubljana je nastopila v tej le postavi:

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura		Relativna vlaga v %	Veter smernost (skost)	Padavine	
		max.	min.			mm	vrsta
Ljubljana	778.4	7.4	-3.0	86	2	NE ₁	—
Maribor	776.1	7.8	-2.0	86	10	NW ₁	—
Zagreb	777.4	8.0	-1.0	80	0	0	—
Beograd	778.2	6.0	-3.0	9	2	0	—
Sarajevo	781.1	6.0	-1.0	90	0	0	—
Sušak	776.0	12.0	2.0	5	0	NE ₂	—
Split	776.2	10.0	2.0	50	0	NE ₃	—
Kumbor	774.7	11.0	5.0	30	5	N ₂	—
Rab	776.1	9.0	3.0	70	0	NE ₂	—

Vremenska napoved: Stalno, večinoma jasno vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani do danes: V soboto je bilo zjutraj, od 7 do 9.50 nekoliko megleno, nakar se je jasnilo in je bilo ves dan lepo in sončno, ob 18.15 so se pojavili lahki oblaki, ki pa so kmalu zginili. Ponoči jasno.

Včeraj je bilo iz noči do 7 deloma oblačno ob 7.15 pa se je pojavila tudi redka megla, ki pa se je ob 9.10 dvignila. Ostali čas dneva je bilo jasno in sončno vreme brez vetra. Tudi ponoči je bilo jasno.

Najvišja toplota zraka v soboto 7.2° C. Najnižja včeraj — 3.6° C na aerodromu — 8.6° C. Najnižja danes na aerodromu — 6.5° C.

Ljubljana danes

Koledar

Ponedeljek, 28. februarja: Roman.
Torek, 1. marca: Albin.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

KINO SLOGA

predvaja velezabaven film iz življenja dalmatinskih pomorščakov:

Princeza koral

V glavni vlogi naša domača filmska igralka
ITA RINA in SVETISLAV PETROVIČ

Poročila sta se v nedeljo, dne 27. februarja, gospodična Mira Tomazičeva, uradnica, z gospodom Avgustom Kolmanom, črkostavcem, oba iz Jugoslovanske tiskarne. — Mlademu paru želimo obilo sreče in božje blagoslova!

»Pedagoško društvo« v Ljubljani priredi v četrtek, dne 3. marca ob 18 v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi predavanje o temi: Nove poti sodobnega muzikalnega vzgojstva. Predaval bo g. Dragotin Cvetko, ki se je ravno zadnje čase podrobno bavil s študijem tega problema v Pragi. Vse, ki se zanimajo za glasbeno vzgojo, vljudno vabimo. Vstop prost.

Prosvetno društvo Trnovo. Igralska družina ponovi jutri na pustni torek Hirstovo veseligr »Teta na konju«. Veseligr v treh dejanjih ima polno dogodkov, ki nudijo gledalcem obilo smeha in zabave. Začetek ob 8. Predprodaja vstopnic od 6 dalje.

Prikrejevalni tečaj za krojače v Ljubljani, ki ga priredi kraljevska banska uprava začetkom marca t. l. v prostorih tehniške srednje šole, sprejme še nekaj interesentov. Prijaviti se je najkasneje do 5. marca pri kraljevski banski upravi VIII. oddelke v Erjavčevi ulici št. 12, v dopoldanskih urah, kjer se dobe tudi podrobne informacije. — Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Začasni enosmerni promet po Prešernovi ulici: Danes, 28. februarja 1938 se prične preurejati priključek zbiralnega kanala iz Tyrševe v Prešernovo ulico. Uprava policije odreja iz javnih in prometno-varnostnih ozirov na osnovi čl. 66 in 67 zak. o n. upravi v smislu § 3 nar. ban. dr. banovine (Sl. list, 307-48 iz leta 1933): Za dobo teh del je po Prešernovi ulici dovoljen vozni promet samo v eni smeri in to le v smeri Prešernove — Marjin trg. Omejitev prometa bo označena na Marjinem trgu z mednarodnimi prometnimi znaki.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 20 ur:

Ponedeljek, 28. februarja: Zaprtlo.
Torek, 1. marca ob 16: Zadrege nad zadrego. Premiera. Premierski abonma.
Sreda, 2. marca: Zaprtlo.
Četrtek, 3. marca: Beraška opera. Red B.
Petek, 4. marca ob 15: Veronika Deseniška. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.

Opera — Začetek ob 20 uri.

Ponedeljek, 28. februarja: Zaprtlo.
Torek, 1. marca: Pri belem konjčku. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.
Sreda, 2. marca: Evgenij Onegin. Red Sreda.
Četrtek, 3. marca: Prodana nevesta. Gostuje Josip Križaj. Red Četrtek.
Petek, 4. marca: Zaprtlo.
Sobota, 5. marca: Grofica Mariza. Izven.

Izvrstna veseligr se uprizori v drami jutri popoldne (na pustni torek) ob 16. Naslov igre je »Zadrege nad zadrego«. Že dolgo nismo imeli v našem repertoarju tako veselo in zabavne komedije, kakor je ta. V vsem svojem elementu bo naš g. Ivan Cesar, ki igra v tem delu najvažnejšo vlogo Dominika Piškurja, posestnika in vaškega škacunarja. Njegova žena Urša je ga Juvanova, sin France g. Potokar. V nadaljnjih vlogah nastopijo gg.: Nabokar, Gabrijelčeva, Levjarjeva, Boltarjeva, Drenovec, Sever in Presetnik. V tem delu ne moremo govoriti o velikih in malih vlogah, vse so enako važne in imajo sijajne nastope, ki razpletajo oziroma motajo vse te zadrege. Premiera je za premierski abonma. Zaradi pustnega toka je začetek izjemoma ob 16. Če kdo iz kroga premierskih abonmentov nima časa posetiti popoldanske predstave jutri, prosimo, da javi to po dopisnici z natančnim naslovom gledališki upravi, ki mu pošlje potem posebno vstopnico za prvo repizo v soboto, dne 5. t. m.

Na pustni torek zvečer se poje v operi vesela melodiozna opera »Pri belem konjčku« v znani izvrstni zasedbi: gg.: Poličeva, Zupan, Sanein, Peček in drugi. Delo je tolikokrat že napolnilo naše operno gledališče in vselej izvrstno zabavalo p. n. občinstvo. Tudi za jutri je poskrbljeno, da bo večer najlepše uspel. Veljajo znižane operne cene.

Gramofon v zvoniku mesto zvonov

Zvonarji so v znak protesta začeli stavkati

Takšnih zvonov menda nimajo nikjer, kakor so jih dobili zadnje dni v angleški grofiji Dorsetshire. V neki tamkajšnji cerkvi so imeli že tako stare in obrabljene zvonove, da so jih morali odstraniti, ker niso več dostojno služili svojemu namenu. Namesto, da bi si bili nabavili nove bronaste zvonove, ki bi bili precej dragi, so raje sklenili postaviti v zvonik velik zvočnik, ki bi oddajal zvenenje zvonov z gramofonskih plošč. Rečeno, storjeno! Čeprav ti najmodernejši zvonovi čisto dobro nadomestujejo stare bronaste zvonove, se je vendar začel hud boj proti gramofonskim ploščam, ki bi v zvoniku nadomestile veličastne zvonove. Najprej in morda tudi najbolj upravičeno so se dvignili proti tej novi napravi zvonarji, ki so

imeli prej od zvonjenja dober zaslužek, zdaj si bodo pa, če takšne gramofonske zvonove vpelejo še po drugih cerkvah, morali poiskati drugod službo. Takole pravijo ti zvonarji: »Nikdar ne bomo dopustili, da bi tako staro navado, kakor je zvenenje, kdo skušal nadomestiti z modernim, čisto nepesniškim aparatom.«

Boj, ki skuša na eni strani obdržati v cerkvenih zvonikih stare veličastne zvonove, na drugi strani pa jih nadomestiti z gramofonskimi ploščami in zvočniki, še daleč ni pri kraju. Danes je še težko reči, kdo bo zmagal. Verjetno je le, da bodo zvonarji uspeli, kajti zdaj so v znak protesta proti tem modernim zvonovom začeli stavkati po vsej grofiji Dorsetshire.

„To je čisto podobno Angležu...“

Kaj pravi francoski pisatelj, ki „o Angležih edini kaj ve“

Pravijo, da je od sedanjih francoskih pisateljev edini André Maurois, ki o Angležih resnično nekaj ve. No, pa ne o tistih Angležih, ki tudi po Parizu prodajajo časopise, pač pa o Angležih sploh. V nekem svojem predavanju, ki ga je imel pred nedavnimi v Parizu, je menda izvil vse tiste dovtipe, s katerimi se po Evropi norčujejo iz Angležev in na katere so Angleži tudi silno ponosni. Predavanje je bilo razdeljeno v tri dele, ki so bili po vrsti namenjeni, prvi mlademu preprostemu Francozu, drugi francoskemu državljanu, tretji pa mladi Francozinji, ki bi se vsi prvič utegnili znajti na teh težkih in skrivnostnih angleških tleh. Vsa ta predavanja so bili nekakšni nasveti, kako naj se ti Francozi vedejo na Angleškem in na kaj naj vse pazijo. Predavatelj je med drugim dejal tudi tole:

Na Angleškem ne jedo slabo — zajtrk s ča-

jem je prav izborna jed. Točnost na Angleškem ni samo navada, pač pa tudi nadloga. Vreme je tam vedno slabo, podnebje pa zelo ugodno. Na Angleškem vlada tudi glede gledaliških predstav tolikšna svoboda, da je tam mogoče videti takšne stvari, kakršnih do zdaj v Parizu še niso nikdar predvajali.

Angleži, ki so poslušali to Mauroisjevo predavanje, so se smejali in majali z glavami, kakor da bi hoteli povedati, da prav nič niso prepričani o vsem tem, kar jim Maurois pripoveduje, tudi o tem ne, da je na Angleškem takšna svoboda glede gledaliških predstav. Tedaj pa je vstal angleški lord Athlone ter se zahvalil Mauroisu takole: »Angleži gotovo prenesejo vsako kritiko bolj kot katerikoli drugi evropski narod.« Maurois pa se je namuznil in skromno pripomnil: »To je čisto podobno Angležu!«

200 km dolga in 96 km široka zlata žila

Čez noč so obogateli, nekateri morda celo „po pomoti“

V južno-afriški svobodni državi Oranje so odkrili 200 km dolgo in 96 km široko zlato žilo v zemlji. Žila je združena verjetno z nekim velikim, dosedaj že znanim zlatim rudnikom. Razumljivo je, da je to novo odkritje med tamkajšnjim prebivalstvom, posebno pa med tistimi, ki znajo takšne rudnike še drugače izkoristiti, kot pa samo na ta način, da zaslužijo v rudniku kot rudarji nekaj denarja, veliko in nadvse prijetno presenečenje. Tamkajšnji prebivalci so do zdaj živeli zelo borno življenje, ker so se morali ukvarjati le z

napornim delom po ne preveč rodovitnem polju. Čez noč pa se jim je sreča nasmešnila. Postali so v trenutku bogati, kajti za odkup zemljišča, pod katerim se vleče dragocena zlata žila, so dobili bajne vsote. Magnati, ki plačujejo te velikanske vsote tamkajšnjim kmetom, pa so se na vse zadnje lahko še vrzeli, kajti do zdaj še ni čisto točno ugotovljeno, kje ravno poteka ta žila in kako je debela. Na ta način so morda obogateli tudi tisti zemljiški posestniki, katerih posestvo je zlata žila čisto zgrešila.

naj pazi na njegovo zdravje in prehrano. Vestno, ponižno in vdano je služil svojemu gospodu, ki jo je izredno cenil, odlikoval in ji v boleznih dal na razpolago svoje osebne zdravnike.

Med neko dolgočasno gledališko predstavo je neki gospod zaspal in strašno smrčal. Njegov sošed ga je sunil v rebra: »Vi, nikar tako ne smrčite, sicer vso publiko zbudite.«

Smrt najbolj počaščene služkinje

Pred nekaj dnevi je umrla v Vatikanu edina svetna ženska, ki je imela dostop vanj, namreč 76-letna papeževa kuharica Linda Banfi, ki je bila že od mladosti v službi papeževe matere, katera ji je položila na srce, naj vedno skrbi za njenega sina,



Moderni Don Quijote. Judovski veljaki na boljševičem beleu v boju proti kljukastemu križu.

ROBERT LORD

21

POD ČRNO KRINKO

...In kakšne nagrade dobivajo ti dobri in plemeniti ljudje? Kaj se dogaja v našem mestu? ... Ali mi ne veste odgovoriti, vi, mladi Amerikanci? ... Kaj molčite? ... Ali vam je mogoče neprijetno? ... Odprli ste svoja srca, pustili ste jih tudi, da so stopili v vaše domove... A kakšno nagrado ste dobili za vse to? ... Rečem vam: poplačali so vas ne samo s tem, da so vam nehvaležni, marveč tudi s tem, da so vas izdali... To je plačilo, to je nagrada za vašo dobroto... Ni jim prav nič za naše vzore, prav nič ne marajo za naša sveta načela. Držali so se samo svojih podlih smernic. Čakali so, da pride čas, ko nas bodo oropali naših pravic... Naših pravic!

Stumpasov glas je grmel po podzemeljskem prostoru in bil ob srca vseh teh ljudi, ki so razdraženi in nezadovoljni drhteli.



Foto Warner Bros

Mick Stumpa govori.

je začelo... Ne! Ne smemo tega dovoliti! Amerika mora pripadati samo Amerikancem... Dobro si zapomnite to, vi, Ame-

rikanci, ki sedite tu in me poslušate... Ne smemo dovoliti, da bi oni delali kakor bi se jim zljubilo. Prepričati jim moramo to z organizirano skupno silo... Če bomo nesložni, ne bomo dosegli ničesar in bomo še naprej pod njihovo oblastjo. Organizirajmo se! Če bomo še naprej tako nesložni med seboj, bomo do kraja padli v kremplje najhujšemu sovražniku — tujcu... Ta zopni tujec že preži pred našimi domovi, da nam ugrabi še družine... Zapomnite si, Amerikanci, samo na en način moremo zmagati! Samo na en način in ta je, da vsi vstopimo v Črno legijo! Tu je naša rešitev!

Črna legija bo našo zemljo očistila vseh tujcev!

Črna legija bo onemogočila zahrbtno delo vsem, ki niso naši rojaki!

Črna legija bo varovala vse svoje člane v slehernem trenutku njihovega življenja!

Zastava Črne legije mora spet ponosno zaplapolati nad našim zedinjenim narodom!

Črna legija bo osvobodila Ameriko!... Amerika bo potem domovina zares svobodnih ljudi, svobodnih Amerikancev!... Pred nami je velik in hud boj. Vsak med nami mora položiti na oltar domovine svoj delež, da bo prišel čas, ko bo Črna legija zavladala in vrnila tej naši zemlji pravico in čast!...

Borimo se za narod! Borimo se za vas, Amerikanci!

Zadnje besede, s katerimi je končal Nick Stumpas ognjeviti govor, je izgovoril s povzdignjenim glasom. Izgovoril jih je z velikim zanosom, za katerim se je mogla skrivati samo goreča ljubezen do domovine...

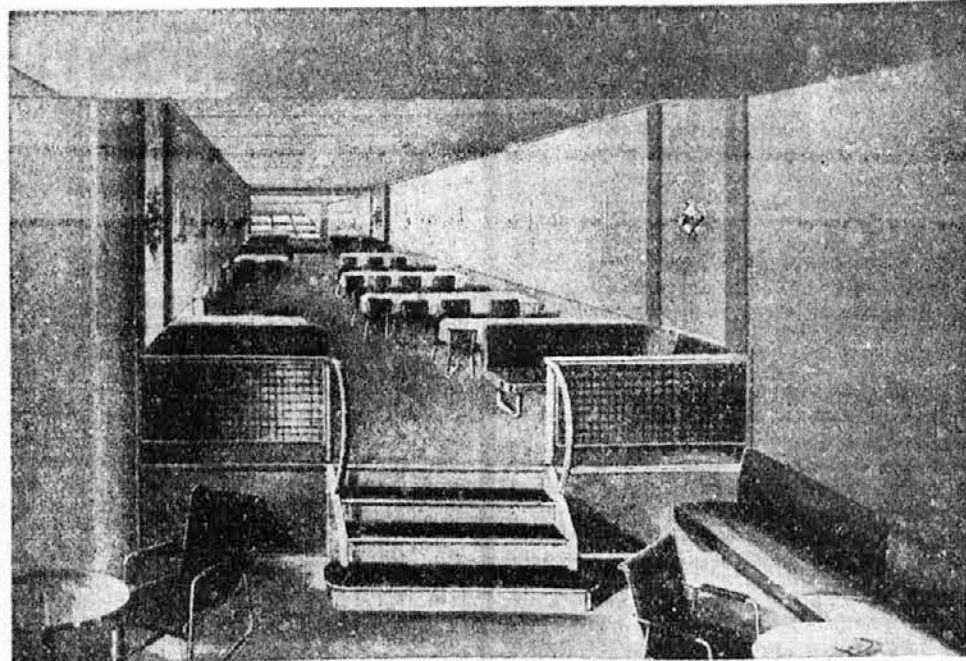
Navdušeni govor je poslušalce do dna prevzel. Gromko so mu pritrdjevali in vzklkali, ki je odsekal na še večji učinek preračunane zadnje besede. Nekaj jih je prišlo bliže k mizi in so ginjeni stiskali roko govorniku. Tolega navdušenja že kmalu ni bilo. In če bi bil kdo ta trenutek od teh ljudi zahteval, da umro za domovino, za Ameriko, nihče se ne bi bil niti za hip pomišljal iti v smrt...

Ko se je navdušenje malo poglobilo, je spet spregovoril Nick Stumpas:

»Kandidati za nove člane, naprejš!«

Cliff je dregnil Franka in mu dejal:

»No, vpiši se! Jaz sem stopil v Črno legijo že prejšnji mesec.«



Takšno je novo nemško letalo »LZ 130« od znotraj.

Škot, ki je zbiral vodo

V Edinburgu je zadnjič umrl neki Škot, ki je imel svojevrstno strast namreč, da je zbiral vodo. V svojem laboratoriju je imel nekaj tisoč čisto enakih stekleničk, na katerih so bili prilepljeni listki z napisom, odkod je ta ali ona voda in kdaj jo je dobil. Ta Škot je tako zbiral vodo iz vseh mogočih delov morja na zemlji, pa tudi celinsko vodo iz vseh krajev sveta. Neprestano je še v zadnjih dneh pred smrtjo pošiljal nova pisma, v katerih prosi, naj mu za njegovo zbirko pošljejo malo stekleničko tamkajšnje vode. Skoro vselej, kadar se je kam obrnil s takšno prošnjo, pravijo, da je bil uslišan. V tej zbirki je imel tudi velike posebnosti, ki gotovo niso vsakdanje. Tako je bil pokojni Škot najbolj ponosen na vodo, ki so mu jo poslali iz oaz afriških pušav.

Da ne bo kdo mislil, da je to spet ena od škotskih. Ta Škot namreč ni zbiral vode kot nekaj, kar je čisto poceni, ampak je imel le svojevrstno strast za takšno zbirko. Zrtvoval je v ta namen tudi vse svoje premoženje — nekaj čudnega vseeno za Škota — samo zato, da bi bil srečni lastnik te edinstvene zbirke, ki gotovo nima primere.

Novi rudniki v Turčiji

V Turčiji so v bližini kraja Divrik odkrili v zemlji velike zaloge železne rude. To zemeljsko rudno bogastvo so do zdaj ocenili na 20 milijonov ton. Računajo, da bodo iz tega rudnika Turki vsako leto lahko spravili okoli pol milijona ton železne rude. Rudo bodo kopali s pomočjo modernih električnih strojev, električni tok pa bodo dobivali iz velike elektrarne ob Evfratu v Mezopotamiji. Rudnike bodo, kakor poroča turško časopisje, v kratkem odprli. Poleg tega bodo baje v kratkem začeli kopati tudi zlato pri Bulgardagu, kjer ga cenijo na približno deset milijonov ton. Vsako leto bi ga po dosedanjih načrtih mogli izkopati za milijon turških funtov. Nedaleč od tod pa so tudi večja nahajališča srebrne rude. Pravijo, da bi tudi srebra lahko izkopali vsako leto za okroglo pol milijona turških funtov.

„Leteči avtomobil“

Ameriški listi so objavili zanimivo novico, da so v tej, glede izumov nenadkriljivi deželi, iznašli tudi »leteči avtomobile«. To je avtomobil, ki lahko vozi po mestnih ulicah prav tako kot kak drug avtomobil, poleg tega pa je tako narejen, da lahko služi tudi kot letalo, torej da se lahko dvigne tudi v zrak. Takšen avtomobil je izumil ameriški inženir Marr Gwinn. »Leteči avtomobil« tehta pol drugo tono, je baje silno poceni in ima povrhu še to prednost, da je mogoče z njim prav lahko upravljati, dosti lažje kot z navadnim avtomobilom. Poročila ameriških časopisov pravijo dalje, da sta s temi »letečimi avtomobili« naredila zelo uspele poskusne vožnje dva letalska rekorderja

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 28. februarja: 12 Zvoki z dežele in za deželo (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Operni napisi (plošče) — 14 Napovedi — 18 Zdravstvena ura: Opekline, ozeblina (g. dr. A. Breclj) — 18.30 Waldteuflovi valčki (plošče) — 18.40 Kulturna kronika: Slovenski kulturni program (g. dr. Stanko Gogala) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Operetni odlomki. Izvajajo člani Nar. gledališča: ga. Stelka Poličeva, g. Ivan Gorski, g. Drago Zupan, g. Demeter Zebre (klavir) in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Sramel kvartet učiteljskih abiturientov.

Drugi programi

Ponedeljek, 28. februarja: Belgrad: 20 Gledališki prenos — Zagreb: 20 Igra, 30.30 Godalni kvartet (Bocherini in Dvorak), 22.30 Plesna gl. — Dunaj: 19.35 Zab. gl., 21 Igra, 22.30 Zab. in plesna gl. — Budimpešta: 20.10 Film, konc., 22.05 Jaza — Rim-Bari: 17.15 Plesna gl., 21 Igra »Tujec« — Praga: 19.15 Plesna gl., 19.45 Zbor, 20.25 Ork. konc., Varšava: 21 Plesna gl., 22 Simf. konc. — Berlin: 20 Vojška godba — Lipsko: 19.10 Opereta — Köln: 20 Orkestr. in solistični koncert — Monako: 19.10 Plesni večer — Sofija: 20 Celo. — 20.45 Simf. konc., 22.40 Plesna gl. — Strassbourg: 21.30 Gledališki prenos.



Chin Yunpang, novi predsednik kitajske vlade?

Hawkes in Buffalo. »Leteči avtomobile«, ki je dolg 5 metrov, z razpetimi krili širok 8 metrov, more doseči v zraku hitrost 175 km na uro.

»Seveda, to se razume, takoj se vpišem«, je navdušeno dejal Frank. »To je tisto, česar nam je treba. Ta človek me je popolnoma prepričal o vsem... Cliff, zelo sem ti hvaležen, ker si me pripeljal sem.«

Frank je stopil k mizi in odločno izjavil Nicku Stumpasu: »Želim postati član Črne legije!«

Stumpas ga je strogo pogledal, nato pa vprašal:

»Kdo te je priporočil?«

»Jaz, Cliff Summers«, se je oglasil Cliff.

»To je zadosti. Kako ti je ime, tovariš?« je vprašal dalje Nick Franka.

»Frank Taylor. Sem delavec pri Hendon-Worksu.«

»Če izpolniš vse potrebne predpise, boš sprejet. Spiši najprej tole pristopnico.«

Frank je hitro sedel za mizo in izpolnil pristopnico, na katero je moral napisati vse podatke o sebi. Vestno je napisal vse, kar je bilo treba, nato pa naredil prostor drugim kandidatom, ki so ta večer tudi hoteli stopiti v Črno legijo.

Medtem ko so drugi pisali pristopnice, je Frank stopil malo vstran in se razgovarjal s Cliffom.

»Če me sprejmejo za člana, ali bom tudi jaz dobil uniformo ali kaj podobnega?«

»To se razume!«, je pritrdil Cliff. »Črna legija ima najlepšo uniformo, pred katero imajo tujci poseben strah. Boš videl... Toda, precej stvari moraš še prej izpolniti... Frank, dobro se drži... Bodočnost se ti smeje! Za zajce tu ni prostora!...«

»Tovariš, slabo me poznaš, če misliš, da sem zajec! Dovolj sem hraber za boj s temi roparji! Ze dolgo sem sveto prepričan o tem, da je treba Ameriko osvoboditi teh zajedavcev... Le tega nisem vedel, kako bi prišel z vami v zvezo.«

»Veseli me, da si tako odločen. Ti bi utegnil sčasoma postati eden naših najboljših in najzanesljivejših članov. Priporočil te bom vodstvu. Morda bo treba, da se tudi zate zavzamemo...«

»Kako to misliš?«

»Dosti je še časa, da ti razložim vse skrivnosti Črne legije. Najprej je potrebno, da postaneš član. To, da si podpisal pristopnico, je šele začetek vseh predpisov, ki jih mora izpolniti vsakdo, kdor hoče biti popoln član legije.«